

Riktlinjer för fritidshem och fritidsklubb

Beslutsdatum	2020-04-28	Dokumenttyp	Riktlinje
Beslutad av	Barn- och utbildningsnämnden	Dokumentägare	Barn- och utbildningsförvaltningen
Diarienummer	2020/BUN 0047	Giltighetstid	Tills vidare

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
1.1	Disposition.....	4
2	Plats i fritidshem och fritidsklubb	5
2.1	Rätt till plats.....	5
2.2	Ansökan om plats	6
2.2.1	Fritidshem under lov	6
2.2.2	Vem kan ansöka	6
2.2.3	Platserbudande.....	7
2.2.4	Plats i annan kommun.....	8
2.3	Uppsägning av plats.....	8
2.3.1	Tillfällig uppsägning av plats	9
2.4	Avgift.....	9
2.4.1	Syskonrabatt.....	10
2.4.2	Reducerad avgift vid längre frånvaro p.g.a. sjukdom.....	10
2.4.3	Avgift för lovfritidshemsplats	11
2.4.4	Obetalda avgifter.....	11
2.4.5	Retroaktiv avgiftskontroll.....	11
3	Elevens placering.....	12
3.1	Öppettider.....	12
3.2	Elevens vistelsetid.....	12
3.2.1	Rutiner för hämtning och lämning.....	13
3.2.2	Olycksfallsförsäkring	13
4	Verksamheten i fritidshem och fritidsklubb	14
4.1	Verksamhetens uppdrag	14
4.2	Rektorns ansvar.....	16
4.3	Systematiskt kvalitetsarbete.....	16
4.4	Plan mot diskriminering och kränkande behandling.....	17
4.5	Inflytande	17

4.6	Barn i behov av särskilt stöd	18
4.7	Samverkan och anmälan till socialnämnden	18
4.8	Sekretess och tystnadsplikt	19
4.9	Synpunkt- och klagomålshantering	19
4.10	Författningar och andra styrdokument	19
4.10.1	Författningar och andra nationella styrdokument	19
4.10.2	Kommunala mål	20
4.10.3	Lokalt styrdokument	20
4.10.4	Lokala riktlinjer	20
5	Fritidsverksamhet med enskild huvudman	21
5.1	Ansökan om plats	21
5.1.1	Avgift	21
5.1.2	Uppsägning av plats	22
5.2	Bidrag till enskild huvudman	22

Senast reviderad av dokumentägaren	[Ska inte vara ifylld om nämnden ska besluta om revidering]
Reviderad med anledning av	[Ska inte vara ifylld om nämnden ska besluta om revidering]

1 Inledning

Tyresö kommun erbjuder elever i grundskolan fritidsverksamhet i form av fritidshem, fritidsklubb (öppen fritidsverksamhet¹) samt profilfritids.

Denna riktlinje behandlar fritidshem och fritidsklubbar². Fritidsverksamhet används som sammanfattande benämning för båda verksamheterna. Riktlinjen konkretiserar och beskriver hur barn- och utbildningsförvaltningen lever upp till nationella författningskrav och kommunala mål i de kommunalt drivna fritidshemmen och fritidsklubbarna. Vidare beskrivs Tyresö kommuns ansvar gentemot fristående fritidshem och fritidsklubb.

Riktlinjen riktar sig i första hand till vårdnadshavare och anställda i Tyresö kommun som kommer i kontakt med fritidsverksamhet.

1.1 Disposition

Riktlinjen är disponerad enligt följande.

- I avsnitt 1 beskrivs riktlinjens innehåll och syfte.
- I avsnitt 2 - 4 redovisas vad som gäller för kommunal fritidsverksamhet i Tyresö kommun.
- I avsnitt 5 redovisas vad som gäller för ansökan om plats och/eller avgift till fristående fritidsverksamhet som administreras av Tyresö kommun.

¹ I Tyresö kommun används begreppet fritidsklubb för den öppna fritidsverksamheten. I detta dokument används därför fritidsklubb genomgående.

² Information om profilfritids finns på kommunens webbplats www.tyreso.se.

2 Plats i fritidshem och fritidsklubb

Fritidshem är en frivillig pedagogisk gruppverksamhet. Fritidshemmet kompletterar utbildningen i förskoleklassen, grundskolan och grundsärskolan och gör det möjligt för vårdnadshavare att kombinera föräldraskap med arbete eller studier. Fritidshem erbjuds det år eleven börjar förskoleklass fram till skolavslutningen på vårterminen det år barnet fyller 13 år³. (14 kap. 3 och 7 §§ skollagen (2010:800), hädanefter benämnd skollagen).

Plats erbjuds den del av dagen då eleverna inte går i skolan och under loven, oavsett vårdnadshavares sysselsättning. (14 kap. 8 § skollagen)

Från och med höstterminen det år eleven fyller 10 år erbjuds fritidsklubb som ett alternativ till fritidshem. Verksamheten vänder sig till elever som inte behöver samma grad av omvårdnad och tillsyn som ges i fritidshem (inskriven verksamhet), och är mer anpassad till dessa åldersgruppers behov. (14 kap. 7 § och 25 kap. 4 § skollagen)

Vilken form, fritidshem eller fritidsklubb, som är mest lämplig i ett enskilt fall beror på elevens behov och förutsättningar samt önskemål från vårdnadshavare.

2.1 Rätt till plats

Rätt till plats i kommunalt fritidshem och fritidsklubb i Tyresö har:

- elever i kommunens förskoleklass, grundskola och grundsärskola (14 kap 3 § skollagen)
- elever folkbokförda i Tyresö kommun som går i fristående eller internationell skola som inte erbjuder sådan utbildning (14 kap. 3 § andra stycket och 11 § skollagen)
- barn som stadigvarande vistas i kommunen till exempel nyanlända, asylsökande, barn som vistas i Sverige utan myndighetsbeslut (papperslösa), barn som till följd av EU-rätten har rätt till utbildning här, barn till diplomater inom EU (3 kap. 12 a § och 29 kap. 2 § skollagen)

³ Pedagogisk omsorg erbjuds i stället för fritidshem om barnets vårdnadshavare önskar det. (25 kap. 2 § skollagen) Pedagogisk omsorg är ett samlingsbegrepp där familjedaghem (dagbarnvårdare/dagmamma) är den vanligaste formen av verksamhet. Mer information om pedagogisk verksamhet finns på www.tyreso.se

Övriga barn folkbokförda i annan kommun kan tas emot i mån av plats och under förutsättning att avtal om ekonomisk ersättning för platsen tecknas mellan Tyresö kommun och elevens hemkommun (14 kap. 14 § andra stycket skollagen).

2.2 Ansökan om plats

Ansökan om plats i fritidshem och fritidsklubb görs via kommunens e-tjänstportal på www.tyreso.se. Inloggning krävs inte.

Ansökan via pappersblankett

Vårdnadshavare till barn med skyddad identitet, familjehemsplacerade barn och barn som stadigvarande vistas i kommunen enligt avsnitt 2.1 gör ansökan via pappersblankett. Ansökningsblankett finns att få i kommunens Servicecenter.

Placering i fritidshem gäller fram till skolavslutningen det år barnet fyller 13 år, om inte platsen sägs upp tidigare (se avsnitt 2.4 Uppsägning). Placering i fritidsklubb gäller terminsvis och söks på nytt inför nästa termin.

2.2.1 Fritidshem under lov

Vårdnadshavare kan ansöka om lovfritids vilket innebär att elever går på fritidshem enbart under loven. Lovfritids erbjuds under sport-, påsk-, sommar-, höst- och jullov. (14 kap 8 § skollagen)

2.2.2 Vem kan ansöka

Vårdnadshavare kan ansöka om plats i fritidsverksamhet om barnet stadigvarande vistas hos den vårdnadshavaren. När vårdnadshavare registrerat ansökan skickas en bekräftelse på att förvaltningen tagit emot den.

- Vårdnadshavare folkbokförda på samma adress ansöker om och har en gemensam plats för barnet. Den vårdnadshavare som registrerar sig som sökande av barnets plats, blir platsinnehavare och tillika fakturamottagare.
- Vårdnadshavare som är folkbokförda på olika adresser i Tyresö ska ansöka om varsin plats för barnet under förutsättning att de har gemensam vårdnad och barnet bor lika mycket hos båda vårdnadshavarna. Vårdnadshavarna blir då platsinnehavare för varsin plats och får delad (varsin) faktura. För fritidsklubb är det inte möjligt att få delad faktura. Den vårdnadshavare som registrerar sig som sökande av

barnets plats, blir platsinnehavare och tillika fakturamottagare. Finns det flera vårdnadshavare ska de anges som medsökande och får information om ansökan.

2.2.3 Platserbjudande

Elev erbjuds fritidshem i den omfattning det behövs med hänsyn till vårdnadshavarnas förvärvsarbete, studier eller elevens eget behov på grund av familjens situation. Även i andra fall än ovan ska elever erbjudas utbildning i fritidshem om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling. (14 kap. 5-6 §§ skollagen)

Plats i fritidsverksamhet erbjuds elever den del av dagen då eleverna inte går i skolan och under lov. Plats i fritidshem erbjuds vid eller så nära som möjligt den skola där eleven får utbildning. Plats i fritidsklubb erbjuds där man söker. Erbjudande om en plats i fritidshem och fritidsklubb ska ske så snart det har framkommit att ett behov finns. (14 kap. 4, 8, 10 §§ skollagen).

Erbjudande om plats skickas till den e-postadress som vårdnadshavaren uppgett vid ansökan. Vårdnadshavaren måste besvara erbjudandet inom sju dagar, i annat fall tas ansökan automatiskt bort ur systemet och en ny ansökan behöver göras om behovet kvarstår.

När ett barns vårdnadshavare är folkbokförda på olika adresser (oavsett kommun), måste båda vårdnadshavarna besvara platserbjudandet inom sju dagar. Det gäller både för plats i fritidshem och fritidsklubb.

Vid acceptering av ett platserbjudande i fritidsverksamhet i Tyresö kommun bekräftar vårdnadshavare att man har tagit del av dessa riktlinjer i samband med registrering av följande på kommunens e-tjänstportal:

- inkomstuppgifter
- familjeförhållanden (sambo, make/maka/registrerad partner)
- samma platsinnehavare för samtliga barn i familjen för att kunna ta del av syskonrabatt
- förändringar/bekräftelse av ovanstående punkter (minst en gång per år)
- uppsägning av barnets fritidshemsplacering när det blir aktuellt

2.2.4 Plats i annan kommun

Elever har rätt att gå i en annan kommuns fritidshem med offentlig huvudman i fall det finns särskilda behov. (14 kap. 14 § första stycket skollagen)

Vårdnadshavare som önskar plats i en annan kommun, ansöker om plats i den kommun det gäller. Tyresö kommun betalar ersättning för platsen enligt kommunens fastställda taxa under förutsättning att vårdnadshavaren inte har obetalda avgifter till barn- och utbildningsförvaltningen i Tyresö kommun.

Information samt ansökningsblankett ”Avtal för ersättning från Tyresö kommun” finns på www.tyreso.se.

2.3 Uppsägning av plats

Fritidshem

Barn som har plats på fritidshem kommer enligt skollagen vara inskrivna fram till skolavslutningen det år barnet fyller 13 år. Om platsen ska avslutas tidigare måste vårdnadshavaren (platsinnehavaren) säga upp barnets plats. Uppsägningstiden är trettio (30) dagar. Uppsägning av plats görs via kommunens e-tjänstportal på www.tyreso.se. En bekräftelse på mottagen uppsägning skickas till den e-postadress som vårdnadshavaren (platsinnehavaren) angett i e-tjänstportalen. Avgift betalas under hela uppsägningstiden även om eleven slutar tidigare.

Vårdnadshavare med var sin fritidshemsplats för sitt barn måste säga upp sin egen plats. Säger en av barnets vårdnadshavare upp sin plats, får den andra vårdnadshavaren information om detta, om den andra vårdnadshavarens e-postadress angetts i e-tjänstportalen.

Vårdnadshavare till barn med skyddad identitet, familjehemsplacerade barn och barn som stadigvarande vistas i kommunen enligt avsnitt 2.1 säger upp barnets fritidshemsplats via brev eller e-post. Skicka uppsägningen till: Barn- och utbildningsförvaltningen, 135 81 Tyresö, eller e-post: barn-utb@tyreso.se.

Fritidsklubb

Barn som har plats på fritidsklubb är anmälda terminsvis. Platsen behöver därmed inte sägas upp utan avslutas automatiskt vid terminens slut. All närvaro är frivillig och frånvaro påverkar inte avgiften för platsen. Vårdnadshavare måste göra en ny ansökan om plats inför varje termin.

2.3.1 Tillfällig uppsägning av plats

Uppsägningstiden för plats i fritidshem är trettio (30) dagar. Ny placering inom tre månader efter en uppsägning leder till att avgift debiteras retroaktivt för den mellanliggande perioden.

2.4 Avgift

Fritidshem

Avgift för fritidshem beräknas utifrån hushållets sammanlagda bruttoinkomst per månad och antal barn som tillhör hushållet⁴ (se avsnitt syskonrabatt).

Avgiften beslutas av kommunfullmäktige. Kommunen tillämpar maxtaxa. Maxtaxa betyder att det finns ett tak för hur hög avgiften får vara, enligt förordningen (2001:160) om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet ("förordningen om maxtaxa"). Läs mer om aktuell avgift och maxtaxa på www.tyreso.se.

- Om barnets vårdnadshavare är folkbokförda på samma adress beräknas avgiften på hushållets sammanlagda inkomster.
- Om barnets vårdnadshavare är folkbokförda på olika adresser och har varsin plats för barnet (delad faktura) beräknas avgiften på inkomsten i respektive vårdnadshavares hushåll.

Inkomststoppgifter ska aktivt registreras av varje vårdnadshavare. Även 0 kr i inkomst måste registreras. Registreras ingen inkomststoppgift godkänner platsinnehavaren högsta avgift enligt maxtaxan. Ändring av inkomst eller andra förhållanden såsom föräldraledighet, arbetslöshet med mera som påverkar avgiften, ska omgående uppdateras av platsinnehavaren.

Platsinnehavare med 0 kronor i inkomst eller som av andra skäl får försörjningsstöd debiteras vanligtvis inte någon avgift. Finns skattepliktig inkomst under perioden då platsinnehavaren får försörjningsstöd måste detta registreras i kommunens e-tjänstportal.

⁴ Med hushåll menas ensamstående, makar som är gifta med varandra eller sammanboende par som har eller har haft gemensamma barn eller är folkbokförda på samma adress

Det är hushållets sammanlagda inkomst som räknas. Varierar månadsinkomsten från månad till månad, är platsinnehavaren skyldig att uppge detta i e-tjänstportalen från månad till månad, för att få en korrekt avgift på fakturan.

Vårdnadshavare betalar avgift alla årets månader, även när barnet är ledigt på sommaren.

Vid familjehemsplacering tar familjehemmet över vårdnadshavarens ansvar och skyldigheter såsom platsinnehavare avseende barnets plats i fritidshem.

Fritidsklubb

Fritidsklubben kostar 500 kronor per termin. Avgiften lyder inte under förordningen om maxtaxa. Kostnad för mellanmål tillkommer. Under sport-, påsk- och höstlov serveras även lunch till självkostnadspris.

2.4.1 Syskonrabatt

För att få syskonrabatt ska barnen var folkbokförda på samma adress och samma fakturamottagare ska stå som sökande (tillika platsinnehavare) till familjens samtliga placeringar. Vilket även innefattar eventuella placeringar i förskola och pedagogisk omsorg i såväl kommunal som fristående verksamhet. Vilka placeringar familjen totalt har och vem som står som fakturamottagare framgår av kommunens e-tjänstportal på www.tyreso.se.

2.4.2 Reducerad avgift vid längre frånvaro p.g.a. sjukdom

Är eleven frånvarande från fritidshemmet sammanhängande i över trettio (30) dagar på grund av sjukdom, reduceras avgiften. För att få en avgiftsreducering måste ett läkarintyg lämnas tillsammans med ett foljebrev med en begäran om reducerad avgift på grund av längre frånvaro. Underlagen skickas till:

Barn- och utbildningsförvaltningen, 135 81 Tyresö, eller
e-post: barn-utb@tyreso.se

Reducering av avgift görs för varje sjukdag som följer efter de första trettio (30) dagarna av sammanhängande sjukfrånvaro. Den dag ansökan om tillfällig föräldrapenning på grund av vård av sjukt barn gjordes till Försäkringskassan räknas som första sjukdag.

2.4.3 Avgift för lovfritidshemsplats

Avgift för fritidshemsplats under lov och planeringsdagar (lovfritidshemsplats) betalas från första placeringsdagen. Avgift för del av månad beräknas utifrån det antal kalenderdagar som barnet haft plats.

2.4.4 Obetalda avgifter

Har avgiften för fritidsverksamhet inte betalats senast på förfallodagen debiteras dröjsmålsränta. Vid skriftlig påminnelse tillkommer en påminnelseavgift. Påminnelseavgift och dröjsmålsränta läggs på nästkommande faktura.

Vårdnadshavare med obetalda avgifter har inte rätt till placering för sitt barn. Vid två obetalda fakturor kan befintliga placeringar komma att sägas upp i de fall vårdnadshavare, efter påminnelse och inkassokrav, har en fortsatt oreglerad avgift. Avstängning sker efter utredning och beslut av barn- och utbildningsförvaltningen (enligt gällande delegationsordning). Verksamheten meddelas om barnets avslutade placering och vårdnadshavaren, tillika platsinnehavaren, informeras skriftligen.

Ny plats kan endast sökas när skulden är reglerad.

2.4.5 Retroaktiv avgiftskontroll

Kommunen genomför årligen en retroaktiv avgiftskontroll för att säkerställa att vårdnadshavare har betalat rätt avgift. Har vårdnadshavare betalat för mycket i avgift, återbetalar kommunen det för högt erlagda beloppet. Har vårdnadshavare betalat för lite i avgift skickas en faktura på det resterande beloppet som skulle ha erlagts. Vårdnadshavare som accepterat maxtaxan (högsta avgift) omfattas inte av avgiftskontrollen.

3 Elevens placering

3.1 Öppettider

Fritidshem

Fritidshem tillhandahålls under den del av dagen då eleverna inte går i skolan samt under lov. Fritidshem har öppet alla helgfria vardagar och under lov inom ramtiden kl. 06.30 – 18.30. Verksamheten är inte öppen julafton, nyårsafton och midsommarafton. Ramtiden är den tid fritidshem som längst har öppet. (14 kap. 8 § skollagen) Vårdnadshavare har rätt till omsorg inom ramtiden om behov finns.

Rektor beslutar om öppettider med utgångspunkt från vårdnadshavares behov av vistelsetid för barnet eller elevens eget behov (14 kap. 5-6 §§ skollagen).

Under juli månad kan fritidshemmen ha begränsat öppethållande. De får stänga högst fyra veckor under sommaren, men omsorg måste hela tiden ordnas efter vårdnadshavarnas behov och kan komma att ske tillsammans med andra fritidshem.

Verksamheten har rätt att stänga fyra dagar per år för planering och utvärdering. Omsorg erbjuds även under planering- och utvärderingsdagarna, men kan ske tillsammans med andra fritidshem.

Fritidsklubb

Fritidsklubb är öppen alla skoldagar kl. 14.00 – 17.00. Under sport-, påsk- och höstlov är det öppet helgfria vardagar mellan kl. 09.00 – 17.00. Under jul- och sommarlov är fritidsklubben stängd.

3.2 Elevens vistelsetid

Fritidshem

Vårdnadshavare ska registrera sitt barns vistelsetid i kommunens lärplattform Vklass på www.tyreso.se.

Fritidsklubb

Vistelsetid registreras inte för fritidsklubb. Fritidsklubb är en öppen fritidsverksamhet och familjen avgör själv när och hur ofta barnen ska delta.

3.2.1 Rutiner för hämtning och lämning

Fritidshem

Eleverna ska hämtas och lämnas av vårdnadshavare eller annan person som vårdnadshavare i förväg skriftligen har meddelat personalen om. Vårdnadshavare ska också skriftligen informera fritidshemmet i förväg i de fall minderåriga men äldre syskon ska hämta yngre syskon. Med stigande ålder kan elever så småningom gå hem själva under förutsättning att vårdnadshavare skriftligen i förväg har meddelat verksamheten.

Lämnings- och hämtningsrutiner på varje fritidshem ska vara kommunicerade till och kända av vårdnadshavare och barn.

3.2.2 Olycksfallsförsäkring

Alla elever folkbokförda i Tyresö omfattas av Tyresö kommuns olycksfallsförsäkring. Elever folkbokförda i annan kommun omfattas av försäkringen under verksamhetstid. Mer information om olycksfallsförsäkringen finns på kommunens webbplats www.tyreso.se.

4 Verksamheten i fritidshem och fritidsklubb

Verksamheten i fritidshem och fritidsklubb regleras av skollagen (2010:800)⁵. Fritidshem är en del av skolväsendet och omfattas av skollagens krav på undervisning och läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet⁶. Fritidsklubb ingår inte i skolväsendet, men ska genom pedagogisk verksamhet komplettera utbildningen i grundskolan och grundsärskolan.

4.1 Verksamhetens uppdrag

Fritidshem

Fritidshem är en frivillig pedagogisk gruppverksamhet för skolbarn i åldern 6-13 år. Fritidshemmet kan bedrivas som en helt fristående verksamhet men är oftast i större eller mindre utsträckning integrerad med förskoleklassen och/eller skolan. Undervisningen i fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Undervisningen utgår från en helhetssyn på eleven och elevens behov och kompletterar utbildningen i förskoleklass och grundskola. (14 kap. 2 § skollagen)

Fritidshemmet kompletterar skolan på två sätt:

- tidsmässigt genom att ta emot barn under den del av dagen då de inte vistas i skolan och under loven
- innehållsmässigt genom att ge barnen delvis andra erfarenheter och kunskaper än de normalt får i skolan

Begreppet undervisning har en vid tolkning i fritidshemmet där omsorg, utveckling och lärande utgör en helhet. Genom undervisningen i fritidshemmet ska eleverna ges möjlighet att möta en undervisning som utgår från elevernas behov, intressen och erfarenheter, men också utmanas till nya upptäckter. Eleverna ska även erbjudas en variation av arbetssätt, uttrycksformer och lärmiljöer som integrerar omsorg och lärande.

⁵ Fritidshem omfattas huvudsakligen av bestämmelser i kapitel 1-6 och 14 i skollagen. Fritidsklubb omfattas huvudsakligen av bestämmelser i kapitel 25 i skollagen.

⁶ Prop. 2009/10:165 *Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet*, sid 404. Läroplanens del 1,2 och 4 är tillämpliga på fritidshem.

Verksamheten kännetecknas av att lärandet i högre grad ska vara situationsstyrt, upplevelsebaserat och grupporienterat. Betydelsefulla inslag är lek, rörelse och skapande arbete.

Fritidshemmet arbetar aktivt med elevernas delaktighet och ansvar. Eleverna får uttrycka sina tankar och åsikter och ges möjlighet att påverka fritidshemmets innehåll.

Läroplanen delar in innehållet i fritidshemmets undervisning i fyra kunskapsområden; språk och kommunikation, skapande och estetiska kunskapsformer, natur och samhälle samt lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse.

Genom undervisningen i fritidshemmet ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- pröva och utveckla idéer, lösa problem och omsätta idéerna i handling,
- ta hänsyn till personliga behov av balans mellan aktivitet och vila,
- skapa och upprätthålla goda relationer samt samarbeta utifrån ett demokratiskt och empatiskt förhållningssätt,
- kommunicera med språkliga uttrycksformer i olika sammanhang och för skilda syften,
- skapa och uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer,
- utforska och beskriva företeelser och samband i natur, teknik och samhälle, samt
- röra sig allsidigt i olika miljöer samt förstå vad som kan påverka hälsa och välbefinnande.

Fritidsklubb

Fritidsklubb är en frivillig pedagogisk verksamhet för elever i åldern 10 – 13 år. Fritidsklubb kompletterar utbildningen i skolan och erbjuder barnen möjlighet till utveckling och lärande samt en meningsfull fritid och rekreation (25 kap. 4 § skollagen).

Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov samt utformas så att den främjar allsidiga kontakter och social gemenskap (25 kap. 6 § skollagen).

Fritidsklubb är en enklare form av verksamhet som inte erbjuder samma grad av omsorg och tillsyn och elevgrupperna kan vara mer flexibla i jämförelse med fritidshemmen. I gengäld anpassas verksamheten mer till äldre elevers behov.⁷

Läroplanen gäller inte för öppen fritidsverksamhet men kan vara vägledande för verksamheten⁸.

4.2 Rektorns ansvar

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet leds och samordnas av rektor som särskilt ska verka för att verksamheten utvecklas. (2 kap. 9 § skollagen) Rektor beslutar om sin enhets inre organisation och har det övergripande ansvaret att arbetet vid verksamheten bedrivs i enlighet med skollagen och andra föreskrifter. (2 kap. 10 § skollagen) Rektorn ansvarar för att vårdnadshavare får information om skolans mål och arbetssätt. (4 kap. 14 § skollagen)

4.3 Systematiskt kvalitetsarbete

Kommunen, vanligtvis genom rektor, ansvarar för att fritidsverksamheten systematiskt och kontinuerligt planerar, följer upp, utvärderar samt utvecklar verksamheten. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. (2 kap. 9 §, 4 kap. 3-4 §§, 25 kap. 8 § skollagen)

Syftet med kvalitetsarbetet är att synliggöra arbetsprocesser för personal, vårdnadshavare, barn, huvudman samt tillsynsmyndighet och därmed ge förutsättningar och möjliggöra en utveckling av fritidsverksamheten. (jmf 4 kap. 4-8 §§, 25 kap. 8 § skollagen)

Det yttersta syftet med det systematiska kvalitetsarbetet är att alla barn ska erbjudas en likvärdig utbildning av hög kvalitet oberoende av bostadsort (1 kap. 8-9 §§ skollagen).

Verksamheternas systematiska kvalitetsarbete utvärderas och följs upp årligen.

⁷ Prop. 2009/10:165 Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet, sid 530.

⁸ Ibid

4.4 Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Var och en som arbetar i fritidsverksamhet ska främja de mänskliga rättigheterna, motverka alla former av kränkande behandling och diskriminering (1 kap. 5 § andra stycket, 8 §, 25 kap. 6 § skollagen samt diskrimineringslagen 2008:567).

Varje fritidshem och fritidsklubb i Tyresö kommun har en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Vanligtvis ingår planen som en del i skolans plan. Det gångna årets arbete analyseras och utvärderas och en ny plan skapas årligen. (6 kap. 8 § skollagen)

4.5 Inflytande

Elever ska känna sig delaktiga och ha möjlighet att utöva inflytande över det egna arbetet. I fritidshemmet ska elever få delta i olika former av samarbete och beslutsfattande. Elever förväntas utveckla demokratiska förmågor genom att de deltar i beslutsfattande processer. I Barnkonventionen står att barn har rätt att få säga sin mening i frågor som rör dem samt att få åsikten respekterad och beaktad i förhållande till ålder och mognad.

Vårdnadshavare ska erbjudas möjlighet till inflytande. Vårdnadshavare ska, via olika kanaler, få ta del av information som berör fritidsverksamhet, i den utsträckning informationen är av betydelse för dem. På varje fritidshem finns därför någon form av forum för samråd. Samråden ska behandla frågor som är viktiga för verksamheten och som kan ha betydelse för elever och vårdnadshavare.

Dessa forum har två syften:

- ge vårdnadshavare möjligheten att framföra förslag och synpunkter i olika frågor
- ge information om kommande beslut i frågor som kan påverka eleverna och som därför är av intresse för vårdnadshavare

Information gällande fritidshemmets verksamhet i stort förmedlas genom olika kanaler, verksamheternas webbplatser, lämpliga anslagstavlor i entré/hallar, föräldramöten, bloggar med mera.

Rektor är ansvarig för att information lämnas och att forum för samråd finns. (Skollagen 4 kap 12-14§§)

4.6 Barn i behov av särskilt stöd

Barn på fritidshem, och fritidsklubb förutsatt att behovet kan tillgodoses där, har samma rätt till extra anpassningar och särskilt stöd som i skolan⁹.

Extra anpassningar

Extra anpassningar är en stödinsats av mindre ingripande karaktär som normalt är möjlig att genomföra för lärare och övrig skolpersonal inom ramen för den ordinarie undervisningen. Det måste inte fattas något formellt beslut om denna stödinsats. (3 kap. 2 och 5 §§ skollagen)

Särskilt stöd

Särskilt stöd handlar, till skillnad från stöd i form av extra anpassningar, om insatser av mer ingripande karaktär som normalt inte är möjliga att genomföra för lärare och övrig skolpersonal inom ramen för den ordinarie undervisningen. Det är insatsernas omfattning och/eller varaktighet som skiljer särskilt stöd från det stöd som ges i form av extra anpassningar. (3 kap. 2 och 6-12 §§ skollagen)

I ett åtgärdsprogram, som beslutas av rektor, ska behovet av särskilt stöd framgå och hur det ska tillgodoses framåt (3 kap. 9 § skollagen).

4.7 Samverkan och anmälan till socialnämnden

Personal i fritidsverksamhet har, liksom övrig personal på skolan, skyldighet att anmäla till socialnämnden vid misstanke om att ett barn far illa (29 kap. 13 § skollagen). Bestämmelser om denna skyldighet att anmäla finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Anmälan till socialtjänsten görs enligt barn- och utbildningsförvaltningens rutiner¹⁰.

⁹ Skolverket (2014) *Allmänna råd med kommentarer – Fritidshem*, Skolverket (2014) *Allmänna råd med kommentarer – Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram* och Prop. 2009/10:165 *Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet*, sid 530.

¹⁰ Rutiner och anmälningsblankett *Anmälan enligt kap 14 § 1 SoL (Socialtjänstlagen)* finns på kommunens intranät

4.8 Sekretess och tystnadsplikt

Verksamheten inom kommunalt fritidshem och fritidsklubb omfattas av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Sekretessen omfattar uppgift som har med elevens personliga förhållanden att göra. Frågor som rör enskilda elever, vårdnadshavare eller personal ska endast tas med berörda personer och är inte ett ämne för verksamhetens samråd, föräldramöten, informations-/veckobrev eller mailväxlingar där fler personer får del av informationen än de som sakfrågan berör.

4.9 Synpunkt- och klagomålshantering

Vi är angelägna om att höra vad vårdnadshavare tycker om våra verksamheter, för att kunna utveckla och höja kvalitén i kommunal fritidsverksamhet. Ansvar för undervisningen vilar alltid ytterst på den pedagogiskt utbildade personalen. Synpunkter och/eller klagomål ska därför i första hand framföras till verksamheten. Vill du gå vidare med dina synpunkter gör du det via e-tjänsten för synpunkts- och klagomålshantering på kommunens webbplats www.tyreso.se. Barn- och utbildningsförvaltningen följer upp och analyserar inkomna synpunkter.¹¹

4.10 Författningar och andra styrdokument

Barn- och utbildningsförvaltningen fullgör barn- och utbildningsnämndens uppgifter inom fritidshem och fritidsklubb. Utförandet av kommunal fritidsklubbsverksamhet sker i samarbete med kultur- och fritidsförvaltningen. Fritidsverksamheten styrs av lagar, förordningar och andra författningar samt lokala kommunala mål, riktlinjer och styrdokument. Nedan följer ett urval av det huvudsakliga regelverket för fritidshem och fritidsklubbar.

4.10.1 Författningar och andra nationella styrdokument

- Skollagen (2010:800)
- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011
- Skolverkets Allmänna råd med kommentarer – Fritidshem (2014)
- Skolverkets Allmänna råd med kommentarer – Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram (2014)

¹¹ Prop. 2009/10:165 sid 535

4.10.2 Kommunala mål

Kommunala mål anges i kommunplanen och i barn- och utbildningsnämndens nämndplan.

4.10.3 Lokalt styrdokument

I det lokala styrdokumentet ”En förskola och skola för var och en 2.0” förtydligas värderingar och beteenden som ska vara styrande för samtliga verksamheter inom barn- och utbildningsförvaltningen.

4.10.4 Lokala riktlinjer

I dessa riktlinjer konkretiseras och beskrivs hur barn- och utbildningsförvaltningen lever upp till nationella författningskrav och kommunala mål i kommunalt drivna fritidshem och fritidsklubbar. Vidare beskrivs kommunens ansvar gentemot fristående fritidsverksamhet. Fristående fritidsverksamheter behöver enligt lag inte följa dessa riktlinjer, men skollagen och övriga bestämmelser för verksamheten gäller även för dem.

5 Fritidsverksamhet med enskild huvudman

Fristående fritidshem och fritidsklubb i Tyresö drivs i enskild regi. De är sina egna huvudmän och har sina egna riktlinjer och sin egen kö. Tyresö kommun har rätt till insyn i fristående fritidshem och fritidsklubb i Tyresö så att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt lag och tillgodose allmänhetens behov av insyn (14 kap. 18 § och 25 kap. 15 § skollagen).

Tyresö kommun administrerar ansökan till alla fristående fritidshem och i vissa fall avgiften till fristående fritidshem och fritidsklubbar. Vårdnadshavare som vill ansöka om plats till fristående fritidsklubb som själv hanterar sin kö kontaktar aktuell verksamhet direkt.

5.1 Ansökan om plats

Ansökan om plats i fristående fritidshem i Tyresö görs via kommunens e-tjänstportal på www.tyreso.se. Inloggning krävs inte.

Ansökan via pappersblankett

Vårdnadshavare till barn med skyddad identitet, familjehemsplacerade barn och barn som stadigvarande vistas i kommunen enligt avsnitt 2.1 gör ansökan via pappersblankett. Ansökningsblankett finns att få i kommunens Servicecenter.

Verksamheternas regler för ansökan och köregler kan skilja sig åt, kontakta aktuell verksamhet för närmare information.

5.1.1 Avgift

Avgifter som en enskild huvudman för ett fritidshem och fritidsklubb tar ut får inte vara oskäligt höga (14 kap. 19 §, 25 kap. 15-16 §§ skollagen).

Tyresö kommun tillämpar maxtaxa inom alla fritidshem, även för de fristående fritidshemmen. Maxtaxa betyder att det finns ett tak för hur hög avgiften får vara, enligt förordningen om maxtaxa. Läs mer om maxtaxa på www.tyreso.se.

5.1.2 Uppsägning av plats

Fristående fritidshem och fritidsklubb kan ha olika uppsägningstider. Är eleven placerad i en fristående verksamhet vänder sig vårdnadshavaren till den verksamheten för information om tillämplig uppsägningstid.

Vårdnadshavaren ska även meddela avslut av placering till barn- och utbildningsförvaltningen i Tyresö kommun. Det görs via kommunens e-tjänstportal.

5.2 Bidrag till enskild huvudman

Enskild huvudman som fått tillstånd av Skolinspektionen eller av kommunen att bedriva fristående fritidshem och fritidsklubb kan ha rätt till bidrag från elevens hemkommun. (2 kap. 5 och 7 §§ skollagen).

Tyresö kommun lämnar bidrag för varje elev i fritidsverksamhet till huvudmannen. Bidrag betalas för elever som är folkbokförda i Tyresö kommun eller stadigvarande vistas i kommunen och uppfyller kraven i 3 kap. 12 a § och 29 kap. 2 § skollagen.

Om en elev byter folkbokföringsadress från Tyresö kommun till en annan kommun betalar Tyresö kommun bidrag till den dagen eleven blir folkbokförd i annan kommun. Detsamma gäller för elever som stadigvarande vistas i kommunen och flyttar till en annan kommun.

Mer information om bidrag till enskild huvudman finns i Barn- och utbildningsförvaltningens riktlinjer för ekonomisk ersättning på www.tyreso.se.